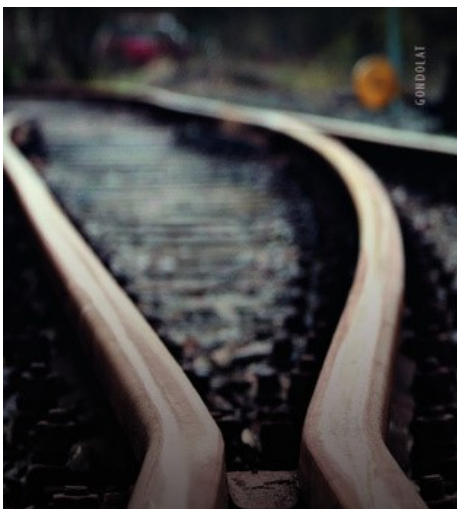

Martin Michael Driessen: A pelikán

ekultura.hu

Puzzle-ország. Ezt gondolja a horvát Josip Tudjman, a tengerparti kisváros kábelvasútjának kezelője Jugoszláviáról, ahol él, amiért partizánként harcolt a második világháborúban. Ráadásul olyan puzzle, ami azonos gyártó különböző játékaiknak csupán alakra összepasszoló darabjaiból készült, de nem mutat egységes képet. Jól tudja, hogy Tito halála után nincs erő, ami összetarthatná ezt a soknemzetiségű államot. A gyűlölet elfojtva munkálkodik az emberekben, időnként ugyan a felszínre tör, hogy aztán még mélyebben eltemetődjön.

Tudjman generációja rendszeresen együtt üldögél a Rubin presszó teraszán, és mintha nem akarna komolyan foglalkozni az ezzel az egészszel. Jól tudják, hogy az állam léte vagy nemléte nem rajtuk múlik, hanem a nagyhatalmakon. Aki a társaságból nagyot vét a látszólagos béke ellen, azt egyszerűen elfelejtik, mintha soha nem is ismerték volna.

És közben ott van közöttük a két zsaroló. És persze a két megzsarolt is. De hogy kik ők, azt csak ők maguk tudják. Na meg az olvasó.

A dán **Martin Michael Dreissen** *A pelikán* című regényének formájára nagy hatással van az író színházi múltja. A regény nagy részében legalábbis ezt tapasztalhatjuk. A mindentudó elbeszélő közreműködésével a két főszereplő, Josip és Andrej nézőpontjából ismerjük meg a történetet, az összes szereplőt, a múltjukat, az egymáshoz való viszonyukat és – természetesen – a zsarolási ügyek részleteit is. Mi, olvasók mindent pontosan tudunk, míg az érdekeltek nem. Éppen úgy érezzük magunkat, mintha színpadon látnánk a történéseket, a brechti epikus színházra emlékeztető előadáson, narrátor szerepeltetésével. És még a konfliktusok is hasonlóak, mint Brechtnél: a mű erkölcsi kérdéseket feszeget, ezeket járja körül,

rámutat az ítéletek viszonylagos voltára. Felvillantja, hogy milyen nem várt következményei lehetnek az ember saját maga számára jelentéktelennek tűnő vagy éppenséggel szükségszerűnek tartott, jól megindokolható botlásainak.

Miközben a második világháború még élő és bronzba öntött hőseit ünneplik, bekúszik a történetbe az utolsó délszláv háború, és lassan át is veszi a főszerepet. Josip és kortársai ismerős helyzetként élik meg, hogy elfogy a blokád alatt álló városban az élelmiszer, és – bár számítottak erre – tehetetlenül hallgatják a lövéseket, a bombatalálatokat, nézik a tovább vándorolni nem tudó, a szennyezett tengerben vergődő, haldokló pelikánokat. A lakosság evakuálásában már a tőlük fiatalabb Andrejnek van lehetősége cselekedni, hőssé válni.

A regény műfaji megjelöléseként a komédia szerepel. Így nem meglepő, hogy a súlyos témák ellenére – talán éppen a középpontba állított zsarolási történetből kialakuló helyzetkomikumból adódóan – a regény hangvétele könnyed, leginkább humoros, néha ironikus. Nemcsak élvezetes volt olvasni, hanem különleges élmény is.

